

Ni av ti fugler i Norge er trekkfugler.

Endringer i fuglenes trekkmønster kan gjenspeile endringer i miljøet.

Der fuglenes trekkveier følger kysten
konsentreres de gjerne ved knutepunkter,
som da blir viktige lokaliteter for trekkfugler.

Ved disse lokalitetene er det spesielt gunstig å studere fugletrekket. Norges sørlige kystlinje har flere slike trekklokaliteter, og det er også her vi finner Jomfruland- og Lista fuglestasjoner

Stavanger

Sandnes

Bryne

Egersund

Flekkefjord

Lista

Lyngdal

Mandal

Kristiansand

Grimstad

Arendal

Skien

Porsgrunn

Larvik

Sandefjord

Fredrikstad

Halden

Jomfruland

Skagen

Hirtshals

Hjørring

Løkken

Vendsyssel

Aalborg

E39

E45

Frederikshavn

Göteborg

Malmö

Ved de to fuglestasjonene overvåkes
fugletrekket daglig under vår- og høsttrekket.
Metodene som brukes er standardisert
nettfangst (ringmerking) og tellinger av
trekkende og rastende fugler (observasjoner).

De to fuglestasjonene er de eneste i Norge med et standardisert overvåkingsprogram i trekkperiodene.

Ved utgangen av 2023 har overvåkingen pågått sammenhengende i 34 år. Tidsseriene inneholder en unik dokumentasjon av utviklingen i fuglefaunaen i Norge.

Hvert enkelt år er unikt og møtes med forventninger.
Hvordan vil trekket bli i år?

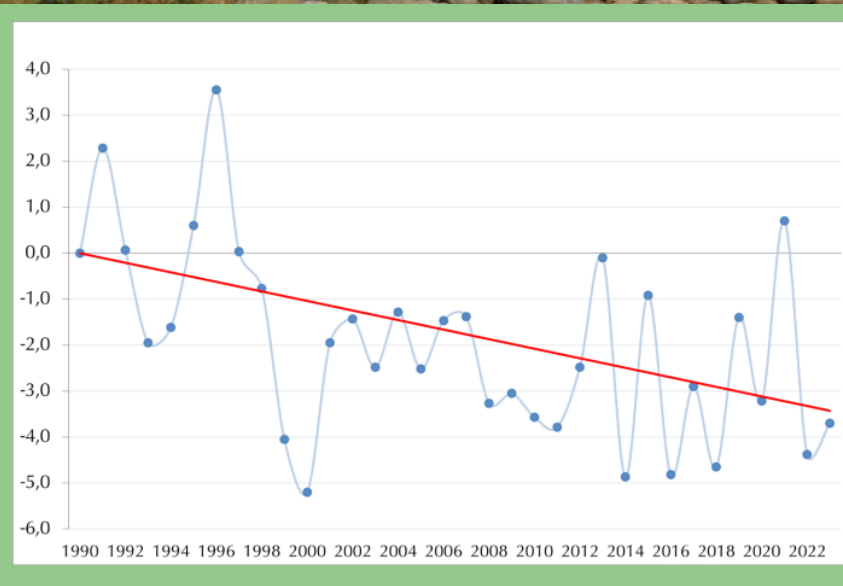
Like spennende er det å se at når trekket følges over år
så trer tydelige trender fram.

Fugletrekket er i stadig forandring, både når det
gjelder de forskjellige artenes antall og når de trekker.

Været varierer fra år til år, men klimaet vårt blir mildere.

For å se hvordan fuglenes ankomst om våren endrer seg i forhold til vær og klima har fuglestasjonene laget en indeks for når de ulike trekkfuglene passerer. Den er satt sammen av 30 ulike fuglearter.

Resultatet er en trend der disse artene ankommer 3,4 dager tidligere i 2023 enn da undersøkelsene startet i 1990. Flere studier viser lignende forskjøvet ankomst for trekkfuglene i Nord-Europa.

Trenden for trekkfuglenes ankomst var i 2023

3,4 dager tidligere enn i 1990.

Dette tilsvarer

1,0 dager tidligere ankomst per tiår

**Selv om mange arter ser ut til å ha en nokså lik
forskyvning av ankomstdato, er det verdt å merke seg at
artene har ulike trekkstrategier og utfordringer.**

**De ulike mulighetene eller problemene et endret klima
medfører kan ha forskjellig utfall for den enkelte art.
Noen arter kan endre trekk tidspunkt mer enn andre,
enkelte arter kan bli mer tallrike,
mens atter andre vil minke i antall.**

Våren 2023 var bare litt kaldere enn normalt, men i april og mai var det lange perioder med kjølig vær.

De fleste artene ankom allikevel ganske nøyaktig i forhold til fuglestanjonenes indeks for forventet ankomst.

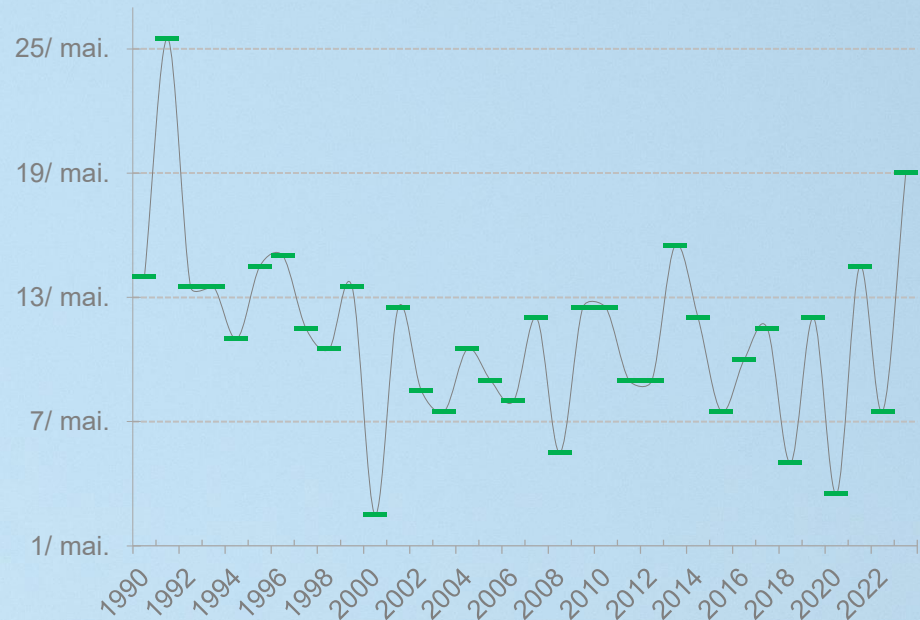
Men, et par arter utmerket seg med sein ankomst.

Arten med aller størst avvik var løvsangeren, Norges mest tallrike fugl.

Ankomstdatoen er den dagen da minst halvparten av vårens total for en art er registrert. Denne medianen regnes ut når sesongen er over.

I 2023 var ankomstdatoen for løvsanger 19. mai. Det er langt senere enn det som er registrert de siste årene, og hele dager 11 senere en det som var forventet ut fra trenden arten har vist siden 1990.

Hva som gjorde at løvsangerne ankom så sent er usikkert. Kanskje ble de hindret av dårlig vær underveis på trekket lenger sør?

Men, løvsangerne kom ikke bare sent. De var også langt færre enn normalt i den standardiserte fangsten både vår og høst ved begge de to fuglestationene.

Det ble bunnrekord for begge stasjonene. Ved Jomfruland om våren og på Lista om høsten.

Det lave antallet gjaldt ikke bare løvsanger i den standardiserte fangsten i 2023.

Kun åtte arter ble fanget i antall som var høyere enn normalt, mens 20 arter ble fanget i lavere antall enn normalt.¹

Stær
Jernspurv*
Bokfink
Bjørkefink
Tornirisk
Gulspurv*
Sivspurv
Tornskate
Løvsanger*
Gulsanger
Hagesanger*
Møller
Tornsanger*
S.h. fluesnapper
Rødstjert
Steinskvett
Linerle
Kjøttmeis
Gråspurv
Pilfink

Gjerdsmett
Gråtrost
Tornirisk
Grå-/brunsisik
Møller
Munk*
Flaggspett
Svartmeis

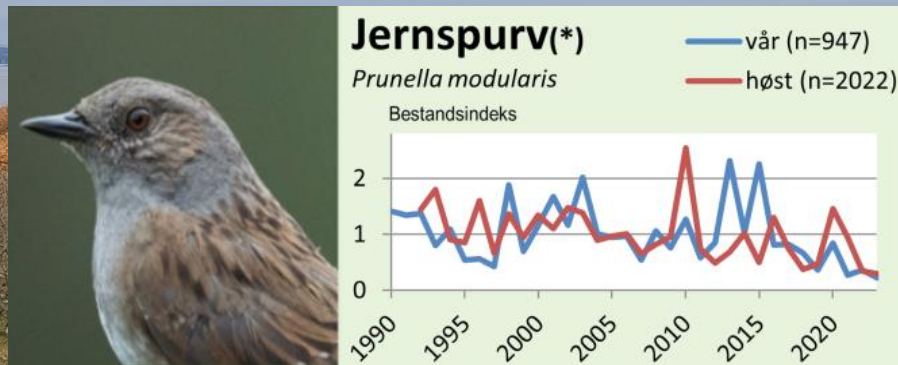
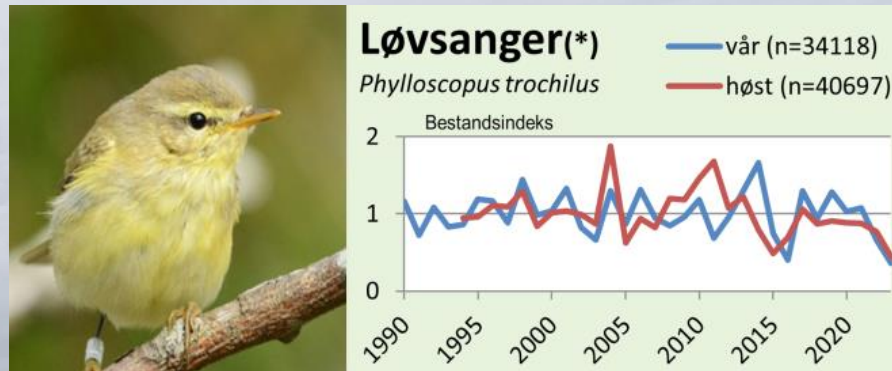
¹ Normalt = normal mellomårsvariasjon (CV).
Gjelder enten vår eller høst ved en eller begge fuglestasjoner i 20

I den standardiserte nettfangsten er jernspurv, løvsanger og bokfink arter som utmerket seg negativt både vår og høst i begge fuglestasjoner.

Jernspurven hadde et veldig svakt år ved de to fuglestasjonene. Sammenlignet med perioden før 2017-18 har antallene generelt vært lave ved begge stasjoner.

De 3 artene viser i tillegg en nedgang i bestandsindeksen.

Resultatene fra trekkteillingene for 2023 var betydelig mer positive enn i fangstmaterialiet.

Riktignok var det også få løvsangere, jernspurv, bokfink og flere andre spurvefugler som ble sett rastende eller på trekk, men mange andre arter var langt mer tallrike enn normalt.

Mange arter av ender, rovfugler og ulike sjøfugler hadde høye tall, og det særlig på høsten.

I tillegg til årlig variasjon i antall av norske hekkefugler kan både ringmerking og observasjoner gi informasjon om endring av trekkvaner og trekktidspunkt, vinteroverlevelse, hekkesuksess og utvandring (invasjoner) hos de forskjellige artene. Dette understreker viktigheten av den standardiserte overvåkingen ved fuglestationene på Jomfruland og Lista.

Både BirdLife Norge og fuglestasjonene ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning.

Rapportering og formidling av resultatene fra arbeidet som utføres på fuglestasjonene blir ansett som en viktig del av dette.

Dialog med publikum og besøkende ved de to lokalitetene er også sentralt i denne forbindelse.

Du finner mer detaljert informasjon i Årsrapporten 2023.

Du kan også besøke www.listafuglestasjon.no og www.jomfruland.no

